

Rapportage

behorende bij het project:

Quickscan Flora en Fauna Schoolstraat 2 te Gameren

Opdrachtgever

Verhoeven Milieutechniek BV
Van Voordenpark 16
5301 KP Zaltbommel

Projectnummer	P12.0502
Datum	22 juni 2012
Pagina's	17
Versie	1
Status	Definitief
Archiefcode	P12.0502rp.0101

Opsteller	I. Drijsten
Controle	J. Siebeling
Vrijgave	J. Siebeling

Ingenieursbureau voor
land | water | milieu

LWM
Ewislaan 12
1852 GN Heiloo
e-mail info@bureaulwm.nl
internet www.bureaulwm.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Wet- en regelgeving	
2.1	Flora- en faunawet	2
2.2	Habitatrichtlijn	3
2.3	Rode Lijst	3
3	Beschrijving projectgebied	4
4	Uitgevoerd onderzoek	
4.1	Bronnenonderzoek	6
4.1.1	Resultaten bronnenonderzoek internet	6
4.1.2	Resultaten LNV-loket	8
4.2	Veldbezoek	9
4.3	Waarschijnlijkheid voorkomen beschermde soorten	10
4.3.1	Vogels	10
4.3.2	Vaatplanten	10
4.3.3	Zoogdieren	10
4.3.4	Reptielen en amfibieën	11
4.3.5	Vlinders en libellen	11
4.3.6	Mieren en kevers	11
4.3.7	Vissen	11
4.4	Effecten van de werkzaamheden op flora en fauna	12
4.5	Noodzaak aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet	13
5	Conclusies en aanbevelingen	15

Bijlagen

1	Bepalingen volgens de Flora- en faunawet
2	Tabel 2 en 3 soorten volgens de Flora- en faunawet
3	Foto's veldbezoek projectgebied
4	Overzicht onderzocht kilometerhok
5	Rapportage Natuurloket

1 Inleiding

In opdracht van Verhoeven Milieutechniek BV heeft LWM een quickscan uitgevoerd ter voorbereiding van de ontwikkelingsplannen om aan de Schoolstraat 2 te Gameren de aanwezige bebouwing te slopen en vervolgens nieuwbouw van een aantal woningen te realiseren.

Aanleiding voor het onderzoek

Op de betreffende locatie zijn plannen aanwezig om de bestaande bebouwing te slopen en op het perceel een aantal nieuwe woningen te bouwen. Hiervoor moeten verschillende juridische procedures doorlopen worden.

Voor het verkrijgen van de benodigde vergunningen eist de gemeente een quickscan naar de aanwezige Flora en Fauna op de betreffende locatie en de eventuele impact van de werkzaamheden op deze Flora en Fauna.

Als bij de voorgenomen werkzaamheden verwacht kan worden dat de verbodsbepalingen ten aanzien van betreffende beschermde soorten worden overschreden, zal vrijstelling van, of ontheffing voor ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden verkregen. Tevens wordt er bij onderhavig onderzoek onderzocht of, en welke, mitigerende maatregelen bij de uitvoering van de werkzaamheden moeten worden getroffen.

Werkwijze

De quickscan geeft een indruk van de aanwezigheid van beschermde soorten binnen het plangebied. Tevens wordt globaal inzicht verkregen in de mogelijke effecten van de werkzaamheden op de aanwezige soorten.

De quickscan wordt opgesteld aan de hand van een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Het veldbezoek is een momentopname, en pretendeert niet de volledigheid van een veldinventarisatie. Een veldinventarisatie omvat meerdere veldbezoeken (in de verschillende seizoenen) waarbij volgens een gestandaardiseerde methode wordt gewerkt.

De quickscan geeft een beperkt beeld van de soorten die in het gebied voorkomen. De resultaten van de quickscan kunnen daarom niet zondermeer, zonder verdere aanvulling, worden gebruikt als ondersteuning bij het indienen van een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet. Hiervoor zullen in de meeste gevallen eerst verdere gerichte inventarisaties moeten worden uitgevoerd.

Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: in hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 wordt het projectgebied beschreven. In hoofdstuk 4 wordt het uitgevoerde onderzoek toegelicht en de effecten van de werkzaamheden op de flora en fauna beschreven. Het rapport wordt in hoofdstuk 5 met conclusies en aanbevelingen afgesloten.

2 Wet- en regelgeving

Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden is toetsing aan de wetgeving voor natuur verplicht. Indien de geplande werkzaamheden leiden tot (ongewenste) effecten op beschermde natuurwaarden is aanvraag van een ontheffing noodzakelijk. De volgende wet- en regelgeving is hierbij van belang:

- ▶ Flora- en faunawet,
- ▶ Habitatrichtlijn,
- ▶ Rode lijst.

In de volgende hoofdstukken wordt verder ingegaan op deze wet- en regelgeving.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de wettelijke bescherming van de in het wild levende inheemse planten en dieren. Deze bescherming houdt onder meer in dat handelingen waarmee beschermde dieren worden verontrust, verjaagd, gevangen of gedood, verboden zijn. Ook het verontrusten en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van beschermde dieren is verboden (algemene verbodsbepalingen).

Naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De zorgplicht geldt altijd, voor iedereen en in alle gevallen.

In bijlage 1 zijn een aantal relevante artikelen uit de Flora- en faunawet opgenomen.

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie kan in voorkomende gevallen ontheffing verlenen van één of meer van de verbodsbepalingen van de wet ten behoeve van onder meer belangen als onderzoek en onderwijs, herintroductie of wanneer er sprake is van groot openbaar belang (artikel 75). Hierbij kan gedacht worden aan ontheffingen in het kader van infrastructurele werken en onderhoud van de openbare ruimte (bijvoorbeeld het onderhoud van wateren, waterkanten, oevers en graslanden).

Bij de Flora- en faunawet horen tabellen met alle beschermde soorten. Vogelsoorten zijn niet in deze tabellen opgenomen, omdat alle soorten in Nederland beschermd zijn. Tabel 1 is een lijst met algemene soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor onder meer ruimtelijke ontwikkeling.

Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode geldt voor tabel 2 en 3 een vrijstelling, voor activiteiten die als 'bestendig beheer en onderhoud' worden gekwalificeerd.

Bij ruimtelijke ontwikkeling, waaronder het eventuele nieuwbouwproject valt, is er alleen vrijstelling voor tabel 2 soorten indien er een goedgekeurde gedragscode is opgesteld. Als er soorten uit tabel 3 voorkomen waarop een negatieve invloed is te verwachten, dan moet er ontheffing worden aangevraagd.

In bijlage 2 zijn de tabel 2 en 3 soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen.

2.2 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn moet voorkomen dat soorten en habitats in Europa niet in aantallen of omvang achteruitgaan. Bijlage II van deze richtlijn bevat soorten van Europees belang, waarvoor speciale beschermingszones zijn aangewezen (Natura 2000). In bijlage IV van de habitatrichtlijn staan bedreigde soorten waarvoor een verbod geldt op het verstoren of vernietigen van de soorten in hun leefgebied.

2.3 Rode Lijst

De Rode lijst is een opsomming van verdwenen, (ernstig) bedreigde, kwetsbare en gevoelige planten en dieren in Nederland. Het opstellen van de Rode lijst is één van de acties uit het Programma Groots Natuurlijk uit de Nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (Ministerie van LNV, 2000). Rode lijsten worden gebruikt als ijkpunt voor natuurbescherming en beleid. De rode lijst heeft verder geen juridische status.

3 Beschrijving projectgebied

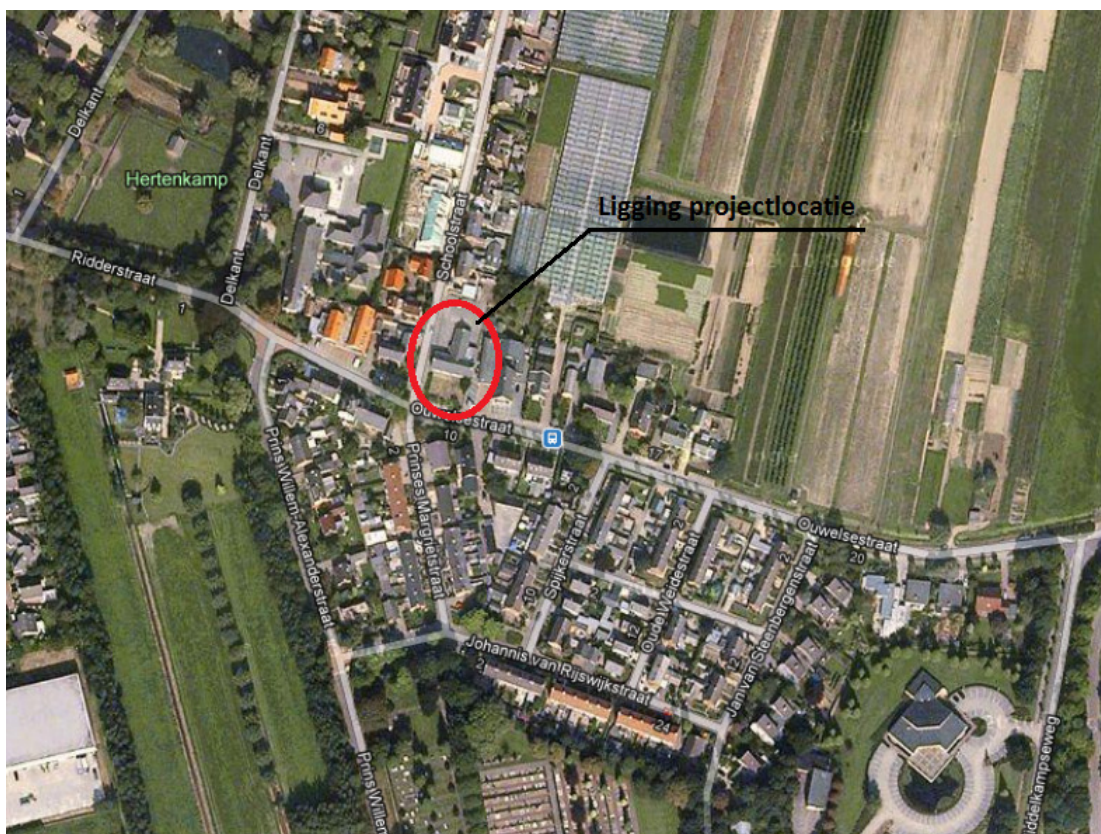
Het projectgebied is gelegen aan de Schoolstraat 2, op de hoek met de Ouwelsestraat, te Gameren. Het betreft een perceel grond waarop een voormalige schoolgebouw is gelegen. Aan de achterzijde is het terrein volledig bestraat met stoeptegels. De locatie is gelegen in het bebouwd gebied van Gameren.

Een overzicht van de ligging van het gebied is weergegeven in figuur 3.1 en 3.2. In bijlage 3 zijn verschillende foto's van het projectgebied opgenomen.

Figuur 3.1 Overzicht regionale ligging projectgebied

Figuur 3.2 Ligging projectgebied (rode cirkel) en directe omgeving

4 Uitgevoerd onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd in juni 2012. Voor het uitvoeren van de quickscan zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- ▶ bronnenonderzoek,
- ▶ veldbezoek,
- ▶ vaststellen van effecten op het projectgebied,
- ▶ vaststellen van de noodzaak tot het aanvragen van ontheffing van de Flora- en faunawet.

De nadruk van het onderzoek is gericht op de aanwezigheid van planten en dieren die aan de projectlocatie (het perceel grond en de bebouwing waarop de bouwplannen aanwezig zijn) verbonden zijn voor hun overwinterings- en voortplantingsgebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Voor het bronnenonderzoek zijn de volgende organisaties benaderd en websites geraadpleegd:

- ▶ Natuurloket,
- ▶ Waarneming.nl,
- ▶ Ministerie van landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit,
- ▶ Ravon.nl

4.1.1 Resultaten bronnenonderzoek internet

Natuurloket

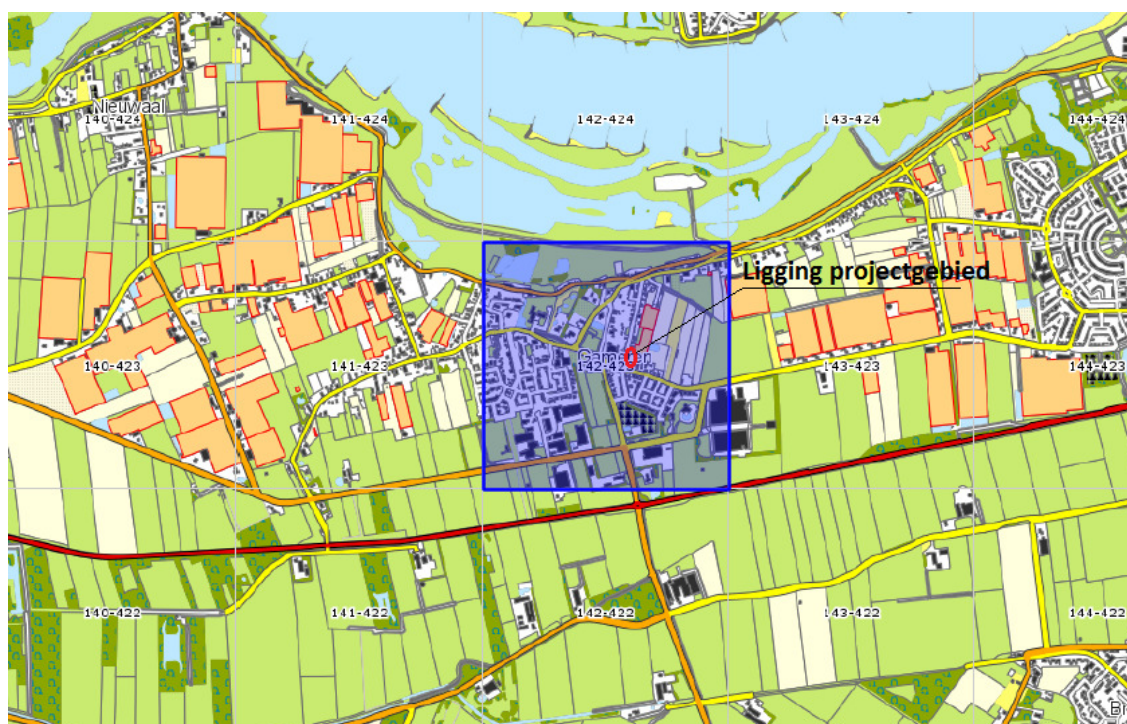
Op het internet zijn gegevens over het voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied bij het Natuurloket opgevraagd. De gegevens van Het Natuurloket zijn afkomstig uit databanken van particuliere gegevensbeherende organisaties (PGO's) zoals VZZ, Sovon, Ravon, De Vlinderstichting, EIS-Nederland, Floron, NMV en BLWG.

Het Natuurloket werkt met een indeling van Nederland in kilometerhokken. Voor de locatie, zoals weergegeven in figuur 3.2, zijn de gegevens van kilometerhok X:142 / Y:423 opgevraagd.

In figuur 4.1 is een afbeelding opgenomen waarin de regionale ligging van het betreffende kilometerhok is opgenomen.

Figuur 4.1 Ligging projectlocatie (rode cirkel) in het kilometerhok

Het kilometerhok beslaat een aanzienlijk groter gebied dan het projectgebied, daardoor is het goed mogelijk dat kritische soorten niet daadwerkelijk zijn waargenomen binnen het projectgebied.

Niet alle groepen zijn geïnventariseerd en de mate van inventarisatie varieert per groep. De levering van de gegevens van het Natuurloket is opgenomen als bijlage 5. Het gaat om een beknopte levering wat inhoudt dat er geen specifieke soorten zijn benoemd. In eerste instantie geeft dit voldoende informatie; inzicht in de aan- of afwezigheid van een beschermde soortgroep en de omvang van deze groepen.

De belangrijkste gegevens van het Natuurloket zijn in onderstaande tabel 4.1 samengevat.

Tabel 4.1: Samenvatting beknopte levering Natuurloket kilometerhok 142-423

Beschermingsstatus	Aantallen per soortgroep			
	Vaatplanten	Zoogdieren	Vogels	Amfibieën en reptielen
Rode lijstsoorten	1		11	
Ffwet tabel 1	2	3		
Ffwet tabel 2, 3				
Ffwet vogels			44	
Hrl soorten bijlage II				
Hrl soorten bijlage IV				
Totaal aantal soorten (ook zonder beschermingsstatus)	86	3	44	0

Uit de tabellen 4.1 blijkt dat er in of in de nabijheid van het projectgebied:

- ▶ Eén vaatplantsoort voorkomt die op de Rode Lijst vermeld staat en 2 soorten voorkomen die in tabel 1 van de Flora- en Faunawet zijn opgenomen.
- ▶ Drie zoogdiersoorten voorkomen die in tabel 1 van de Flora- en Faunawet zijn opgenomen,
- ▶ Er elf vogelsoorten zijn waargenomen die op de Rode lijst staan.
- ▶ Geen reptielen of amfibieën zijn waargenomen die een beschermingsstatus volgens de Flora- en faunawet genieten.

4.1.2 Resultaten LNV-loket

Natura 2000

Het gebied ligt niet in of in de directe nabijheid van een Natura 2000 gebied. Binnen een straal van 3 kilometer rondom de projectlocatie zijn bekende geen Natura 2000 gebieden aanwezig.

Ecologische hoofdstructuur

De projectlocatie zelf maakt geen onderdeel uit van een Ecologische hoofdstructuur (EHS). Aan de noordzijde van het plangebied is op een afstand van 370 meter de Waalbanddijk gelegen waarlangs een Ecologisch Hoofdstructuur is aangelegd/aangewezen. Aan de zuidwest zijde zijn rondom de Van Heemstraweg diverse zones aangewezen als onderdeel van de Ecologisch Hoofdstructuur. Deze zones liggen echter op een afstand van tenminste 900 meter (hemelsbreed gemeten).

Op figuur 4.1 is de ligging van het projectgebied en omliggende EHS weergegeven. De projectlocatie is als middelpunt van de cirkel met een straal van 3 km genomen.

Figuur 4.1 Ligging projectgebied en EHS binnen een straal van 3 kilometer (EHS met groene arcering aangegeven).

4.2 Veldbezoek

Op 20 juni 2012 heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek is de projectlocatie en direct omgeving daarvan geïnventariseerd op het mogelijk voorkomen van beschermde soorten.

Op basis van de biotooptypen die in het gebied aanwezig zijn, is bepaald of, en waar, eventueel beschermde soorten verwacht kunnen worden.

De projectlocatie omvat het perceel aan de Schoolstraat 2 te Gameren en de daarop aanwezige bebouwing inclusief het direct omliggende terrein.

Een groot gedeelte van het terrein is bebouwd of voorzien van bestrating. Aan de zuidzijde van het perceel is nog een stuk onbebouwd en onverhard terrein aanwezig. Dit is in gebruik geweest als siertuin.

Op het terrein is in het algemeen geen tot weinig begroeiing aanwezig waardoor dit weinig geschikt habitat biedt voor veel verschillende soorten. De voormalige siertuin aan de zuidzijde is langdurig niet onderhouden en overwoekerd met verschillende (aangeplante) soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn tevens de gevels van de te slopen bebouwing onderzocht. Hierbij is aandacht besteed aan geschikte kieren, spleten en holtes welke dienst zouden kunnen doen als geschikte nestplaatsen of toegang tot nestplaatsen in bijvoorbeeld de spouwmuren. Over het algemeen bieden de opstallen weinig tot geen spleten, kieren en holtes welke geschikt zouden kunnen zijn als nestplaats.

Rondom de gevels zijn ook geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een mogelijk nest in een van de gevels.

Aan de westzijde van het gebouw is, onder het dakoverstek, één nest aangetroffen van de huiszwaluw. Door de aanwezigheid van uitwerpselen onder het nest kan vastgesteld worden dat het nest momenteel in gebruik is. De huiszwaluw is ook waargenomen tijdens zijn vlucht van en naar het nest.

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen die kenmerkend zijn voor het bebouwd gebied. De aangetroffen soorten zijn: merel, huismus, ekster en huiszwaluw.

Tijdens het veldbezoek is op de locatie waar de bouwplannen betrekking op hebben, tevens aandacht besteed aan het voorkomen van wettelijk beschermde planten. Op het perceel zijn tijdens de veldinventarisatie geen beschermde plantsoorten aangetroffen.

De foto's van het veldbezoek zijn als bijlage 3 opgenomen, hierbij zijn tevens foto's opgenomen van het nest van de huiszwaluw.

4.3 Waarschijnlijkheid voorkomen beschermde soorten

Op basis van de uitgevoerde inventarisaties en de aanwezige biotopen is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid van de aanwezigheid van beschermde soorten. In de paragrafen 4.3.1 tot en met 4.3.7 wordt hier nader op ingegaan.

4.3.1 Vogels

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het projectgebied voor verschillende soorten vogels geschikt is als onderdeel van hun leefgebied. De beperkte begroeiing op het perceel kan hierbij dienen als rustplaats en is verder ongeschikt als broedgelegenheid. In de te slopen opstallen worden op basis van de afwezigheid van kieren, spleten en holtes echter geen nestplaatsen verwacht.

Onder het dakoverstek aan de westzijde is een nest van de huiswaluw aanwezig. De huiswaluw is tijdens het in- en uitvliegen van het nest ook waargenomen. De huiswaluw is opgenomen op de Rode Lijst.

In de directe omgeving is veel geschikt biotoop (siertuin, plantsoen en landelijke gebied) aanwezig voor verschillende (andere) vogelsoorten.

Conclusie: Onder het dakoverstek aan de westzijde is een actief nest van de huiswaluw aanwezig. Daarnaast benutten mogelijk een aantal vogelsoorten het projectgebied als onderdeel van hun leef- en foerageergebied. Overige nesten zijn niet waargenomen en worden niet verwacht.

4.3.2 Vaatplanten

Uit de gegevens van de inventarisatie blijkt dat er vaatplanten in het kilometerhok voorkomen die in een tabel van de Ff-wet staan of zijn opgenomen op de Rode Lijst. Tijdens de inventarisatie op de projectlocatie zijn geen beschermde plantsoorten aangetroffen. De beperkt aanwezige begroeiing op de locatie bestaat grotendeels uit algemeen voorkomende soorten en of aangeplante soorten in de voormalige siertuin aan de zuidzijde.

Conclusie: Op de projectlocatie zijn geen beschermde plantsoorten aanwezig.

4.3.3 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat de projectlocatie voor een aantal grondgebonden zoogdieren, zoals diverse soorten muizen, mollen en de egel, geschikt is. Tijdens het veldbezoek is geen grondgebonden zoogdier waargenomen.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermde soorten. In de omgeving van het projectgebied zullen naar verwachting verschillende soorten vleermuizen voorkomen. Vleermuizen zijn cultuurvolgers en maken vaak gebruik van lijnvormige elementen in de openbare ruimte (bebouwingsstructuur, groenstructuur en straatverplichting).

Het projectgebied bevat geen bomen die onderdeel uitmaken van een lijnvormig element in de omgeving.

De aanwezige opstallen zijn ongeschikt als vaste verblijflocaties voor vleermuizen, wegens het ontbreken van geschikte spleten, holtes en (toegang tot) spouwmuur.

De bouwwerkzaamheden zullen daarnaast geen verandering teweegbrengen aan de voorkomende lijnvormige elementen in de omgeving waardoor aanwezige vleermuizen niet in hun vliegroutes verstoord worden.

Conclusie: Mogelijk benutten een aantal grondgebonden zoogdieren de projectlocatie als onderdeel van hun leefgebied.

4.3.4 Reptielen en amfibieën

In het kilometerhok zijn geen beschermde amfibieën of reptielen waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen reptielen of amfibieën aangetroffen. De projectlocatie is voor de amfibieën in principe alleen geschikt als landbiotoop aangezien oppervlaktewater, nodig voor de voortplanting van amfibieën, in de directe omgeving ontbreekt.

Reptielen komen volgens de verspreidingsgegevens niet in de omgeving van het plangebied voor. Het plangebied is daarnaast niet geschikt om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor reptielen.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten amfibieën en reptielen in de omgeving van de projectlocatie voor. De projectlocatie op zichzelf is niet geschikt als vaste rust- of verblijfplaats.

4.3.5 Vlinders en libellen

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders en/of libellen aangetroffen. Voor vlinders en libellen is in het projectgebied slechts in zeer beperkte mate geschikt biotoop aanwezig.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vlinders en libellen op de projectlocatie voor.

4.3.6 Mieren en kevers

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat op de projectlocatie geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor beschermde soorten kevers. Voor het voorkomen van beschermde soorten mieren is de aanwezigheid van open naaldbossen een voorwaarde. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde mieren of mierenhopen waargenomen.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten kevers en mieren voor op de projectlocatie.

4.3.7 Vissen

Uit de waarnemingen tijdens het veldbezoek is gebleken dat op de projectlocatie geen oppervlaktewater aanwezig is. Hierdoor is de projectlocatie ongeschikt voor het voorkomen van beschermde soorten vissen.

Conclusie: Er komen geen (beschermde soorten) vissen op de projectlocatie voor.

4.4 Effecten van de werkzaamheden op flora en fauna

Gebied en omgeving

De projectlocatie is gelegen aan de Schoolstraat 2 te Gameren. Het projectgebied grenst niet aan Natura 2000 gebied, wel is op een afstand van circa 370 meter aan de noordzijde een zone aanwezig die onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur; een en ander zoals beschreven in paragraaf 4.1.2.

Het wordt, gezien de afstand vanaf de projectlocatie en de kleinschaligheid van de geplande ontwikkeling, niet verwacht dat deze ontwikkelingsplannen een negatief effect zal hebben op het functioneren van de Ecologische Hoofdstructuur.

Vogels

De projectlocatie wordt door verschillende vogels gebruikt als onderdeel van hun leefgebied.

Momenteel is een actief nest aanwezig van de huiswaluw. De huiswaluw is opgenomen op de Rode Lijst en kan ieder jaar 2 tot 3 legsels uitbroeden. Het broedseizoen van de huiswaluw loopt van half mei tot en met augustus. Tijdens deze periode is het strikt verboden het nest te verwijderen.

Aangezien de huiswaluwen na hun overwintering in Afrika vaak terugkeren naar hun oorspronkelijke nestplaats, verdient het de aanbeveling om het nieuwe ontwerp van de betreffende woningen op locatie geschikt te maken voor de huiswaluw. Hiervoor zou het positief werken om dakoverstekken toe te passen en deze in een lichte kleur te schilderen. Daarnaast wordt het aanbevolen om ook één of meerdere kunstnesten te plaatsen op de westelijke gevel om terugkeer van de huiswaluw naar de oorspronkelijke nestplaats te bevorderen.

Daarnaast geldt dat voorafgaand aan de voorgenomen sloopwerkzaamheden vastgesteld moet worden dat geen actieve broedgevallen worden aangetast of verstoord.

Vaatplanten

Op de projectlocatie zijn geen beschermde vaatplanten aanwezig. Hierdoor is geen negatief effect aanwezig in het kader van de Flora- en faunawet..

Zoogdieren

Op de projectlocatie kunnen een aantal grondgebonden zoogdieren voorkomen. Voor deze soorten bestaan voldoende vlucht-/uitwijkmogelijkheden tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden.

Op de projectlocatie zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen of verwacht. Negatieve effecten op de grondgebonden zoogdieren zijn hierdoor op voorhand uit te sluiten.

De bouwwerkzaamheden hebben daarnaast geen invloed op de aanwezigheid van lintvormige elementen in de openbare ruimte. Hierdoor wordt ook geen negatief effect verwacht op eventueel voorkomende vleermuizen.

Een negatief effect op de aanwezige zoogdieren binnen het projectgebied wordt op basis van bovenstaande informatie en uitgangspunten niet verwacht.

Reptielen en Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën en reptielen aangetroffen.

Het voorkomen van beschermde reptielen en amfibieën op de projectlocatie wordt niet verwacht. Het plangebied (het terrein en de bebouwing) is ook niet geschikt om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats.

Op basis van de beschikbare gegevens worden geen negatieve effecten verwacht op de amfibieën en reptielen.

Vlinders en libellen

Op de projectlocatie komen geen beschermde soorten vlinders en libellen voor. Een negatief effect op deze soorten wordt dan ook niet verwacht.

Mieren en kevers

Op de projectlocatie komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor. Een negatief effect op de mieren en kevers wordt ook niet verwacht.

Vissen

Op de projectlocatie zijn geen vissen aanwezig. Hierdoor is ook geen negatief effect op vissen mogelijk.

4.5 Noodzaak aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet

Op basis van het bronnenonderzoek en het veldbezoek wordt de conclusie getrokken dat de projectlocatie op zichzelf weinig natuurwaarde heeft en van relatief weinig belang is voor beschermde plant- en diersoorten.

Tijdens de uitvoering van de sloop- en bouwwerkzaamheden op het perceel moet worden gecontroleerd op een aantal zaken en aspecten;

1. Geen werkzaamheden uitvoeren tijdens het (vogel)broedseizoen (half maart tot en met augustus in verband met de aanwezigheid van een nest van de huiswaluw) op het terrein. Het is niet mogelijk om tijdens de bouw door te werken tijdens het broedseizoen.
2. Daarnaast wordt geadviseerd om voorafgaand aan de sloop de opstallen visueel te inspecteren op actieve broedgevallen.
3. Tevens wordt geadviseerd om de nieuw te bouwen gevel aan de westzijde te voorzien van één of meerdere kunstnesten voor de huiswaluw. Daarnaast is ook aan te raden om dakoverstekken toe te passen en deze in een lichte kleur af te schilderen. Huiswaluwen hebben een voorkeur voor een nestplaats onder een dakoverstek met een lichte kleur.

Aanvraag ontheffing

De noodzaak voor het indienen van een ontheffingsaanvraag, ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet, voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt door de volgende factoren bepaald:

- ▶ het voorkomen van juridisch zwaarder beschermde soorten in het projectgebied,
- ▶ het type van de voorgenomen werkzaamheden (bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke inrichting),
- ▶ werken volgens een door de minister van EL&I (Economische zaken, Landbouw en Innovatie) goedgekeurde gedragscode.

Bij bestendig beheer en onderhoud heeft men voor tabel 1 soorten van de Flora- en faunawet vrijstelling. Voor de soorten in tabel 2 en 3 geldt, voor artikel 8 tot en met 12, een ontheffing als gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voor werkzaamheden die worden aangeduid als 'ruimtelijke ontwikkeling', zoals de sloop- en vervolgens ontwikkeling van de woningen, moet voor tabel 3 soorten een ontheffing worden aangevraagd.

Het projectgebied heeft in de directe omgeving voldoende uitwijk-/vluchtmogelijkheden zodat aanwezige soorten kunnen uitwijken. Verder zijn, behoudens de huiszwaluw (Rode Lijst), geen soorten aanwezig die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van de projectlocatie in de huidige situatie.

Wanneer de werkzaamheden zo worden uitgevoerd dat eventueel aanwezige nesten (ook het nest van de huiszwaluw) met broedsels niet worden verstoord, hoeft er volgens onze inschatting geen ontheffing voor de uitvoering van de sloop- en bouwwerkzaamheden te worden aangevraagd.

Wel wordt geadviseerd om kunstnesten terug te plaatsen voor de huiszwaluw en een dakoverstek in het ontwerp op te nemen welke wordt afgewerkt in een lichte kleurstelling.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving.

De zorgplicht geldt tevens voor planten. Als met het tijdstip en de wijze van werken rekening wordt gehouden met de bloeiperiode van planten en de broedperiode van vogels (half maart tot en met augustus) wordt aan de zorgplicht voldaan.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Verhoeven Milieutechniek BV heeft LWM een ecologische quickscan uitgevoerd op het perceel aan de Schoolstraat 2 te Gameren.

Op de betreffende locatie zijn plannen aanwezig om de bestaande bebouwing te slopen en op het perceel een aantal nieuwe woningen te bouwen.

Aanleiding voor het onderzoek

Voordat de ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient er eerst een onderzoek worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en eventueel andere geldende natuurregelgeving.

Ter voorbereiding van de ruimtelijke ingreep en de vergunningsprocedures is een quickscan uitgevoerd om de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op de projectlocatie vast te stellen en een inschatting te kunnen maken van de verwachte effecten op deze soorten.

Als bij de voorgenomen werkzaamheden verwacht kan worden dat de verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten zal worden overschreden, zal vrijstelling van, of ontheffing voor ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden verkregen.

Werkwijze

De quickscan is opgesteld aan de hand van een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek.

Aanwezigheid beschermde soorten

Bronnenonderzoek

Uit het bronnenonderzoek komt naar voren dat verschillende beschermde soorten in de omgeving van projectlocatie voor kunnen komen. Op basis van de aanwezige biotopen is het niet waarschijnlijk dat deze soorten zich op de projectlocatie zullen bevinden en/of daarvan afhankelijk zijn. Een uitgebreid onderzoek per soort heeft echter niet plaatsgevonden. Gezien de resultaten, zoals opgenomen in hoofdstuk 4.3 en 4.4, en de kleinschaligheid van de ruimtelijke ingreep, wordt soortgericht onderzoek ook niet noodzakelijk geacht.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn, behoudens een nest van de huiszwaluw, geen beschermde soorten aangetroffen.

Het nest van de huiszwaluw is onder het dakoverstek aan de westzijde gelegen en momenteel in gebruik door de huiszwaluwen.

De huiszwaluw is opgenomen op de Rode Lijst en kan ieder jaar 2 tot 3 legsels uitbroeden. Het broedseizoen van de huiszwaluw loopt van half mei tot en met augustus. Tijdens deze periode is het strikt verboden het nest te verwijderen.

Er dient rekening gehouden te worden met het voorkomen van mogelijke verstoring tijdens het werken in het broedseizoen. Versturende werkzaamheden dienen voor of na het broedseizoen uitgevoerd te worden. Hierbij valt te denken aan voorbereidende werkzaamheden zoals de sloop- kap-, snoeiwerkzaamheden.

Type werk

Het slopen van de bebouwing en vervolgens terugbouwen van woningen wordt aangeduid als 'ruimtelijke inrichting'.

Conclusies

Op basis van het bronnenonderzoek en de veldinventarisatie wordt de conclusie getrokken dat de onderzochte projectlocatie op zichzelf geen bijzondere ecologische waarde heeft en, behoudens een nest van de huiswaluw, geen tot zeer weinig beschermde soorten aan deze locatie verbonden zijn voor hun vaste rust- en/of nestelplaats.

Het slopen van de bebouwing en het verwijderen van het nest van de huiswaluw mag pas na het huidige broedseizoen (na augustus) worden uitgevoerd. Het terugplaatsen van een kunstnest (voor de huiswaluw) op een gevel aan de westzijde wordt hierbij aanbevolen om zodoende de terugkeer van de huiswaluw naar zijn oorspronkelijke nestelplaats mogelijk te maken.

De sloop van de opstallen en de herbouw van woningen zal dan ook geen nadelige invloed hebben op de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Noodzaak tot aanvraag voor ontheffing

Omdat er naast vogels geen beschermde soorten in het projectgebied zijn aangetroffen en het gebied daartoe ook niet geschikt lijkt, en omdat verstoring van vogels door de werkzaamheden niet wordt verwacht indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt, hoeft er voor aanvang van de geplande werkzaamheden geen ontheffing van de Flora en Fauna wet te worden aangevraagd.

Deze uitspraak is gebaseerd op de uitgangspunten en informatie zoals opgenomen in het rapport.

Benadrukt wordt dat geen volledig soortenonderzoek heeft plaatsgevonden. Het uitvoeren van een volledig soortenonderzoek wordt gezien de resultaten en de kleinschaligheid van de ruimtelijke ontwikkeling ook niet zinvol geacht.

Aanbevelingen

Aan de hand van de uitgevoerde quickscan worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- ▶ De werkzaamheden om de bestaande bebouwing te slopen en woningbouw terug te plaatsen worden aangeduid als '*ruimtelijke inrichting*'.
- ▶ Geen werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen van vogels en in het bijzonder het broedseizoen van de huiswaluw (15 maart tot en met augustus),
- ▶ Indien door uitloop van werkzaamheden toch versturende werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, dient men dagelijks te controleren op de aanwezigheid van bewoonde nesten op de projectlocatie en de omgeving van de werkzaamheden. Wanneer bewoonde nesten worden aangetroffen en de werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot het broedsel het nest verlaten heeft.
- ▶ Aangezien de huiswaluw ieder broedseizoen terugkeert naar zijn oorspronkelijke nestelplaats, wordt het aanbevolen om de nieuw te bouwen gevel aan de westzijde te voorzien van één of meerdere kunstnesten onder de dakoverstek. Hierdoor wordt de mogelijkheid geboden aan de huiswaluw om terug te keren naar zijn oorspronkelijke nestelplaats.

- ▶ Daarnaast wordt aanbevolen om dakoverstekken toe te passen waarbij deze in een lichte kleur worden uitgevoerd. Huiszwaluwen nestelen bij voorkeur onder dakoverstekken met een lichte kleur.
- ▶ Verder is altijd de zorgplicht van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in de natuur levende flora en fauna en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Op de betreffende locatie zijn naar onze mening momenteel voldoende vluchtmogelijkheden aanwezig waardoor het gefaseerd werken niet nodig is.

LWM
juni 2012

Bijlage 1

Bepalingen volgens Flora en Faunawet

Bijlage 1 Bepalingen volgens de Flora en Faunawet

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

Paragraaf 1. Bepalingen betreffende planten op hun groeiplaats

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 13

Het is verboden:

- planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, of
- dieren behorende tot een niet beschermde uitheemse diersoort, te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Paragraaf 2. Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 13

Het is verboden:

- planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, of
- dieren behorende tot een niet beschermde uitheemse diersoort, te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te

Bijlage 1 Bepalingen volgens de Flora en Faunawet

verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

Artikel 2

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Bijlage 2

Tabel 2 en 3 soorten volgens Flora en Faunawet

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Tabelsoorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten

R = soort van Rode lijst 2004

Zoogdieren	
Aardmuis Bosmuis Dwergmuis Bunzing Dwergspitsmuis Egel gewone bosspitsmuis haas hermelijn huisspitsmuis konijn mol ondergrondse woelmuis ree rosse woelmuis tweekleurige bosspitsmuis veldmuis vos wezel woelrat	Microtus agrestis Apodemus sylvaticus Micromys minutus Mustela putorius Sorex minutus Erinaceus europeus Sorex araneus Lepus europeus Mustela erminea Crocidura russula Oryctolagus cuniculus Talpa europea Pitymys subterraneus Capreolus capreolus Clethrionomys glareolus Sorex coronatus Microtus arvalis Vulpes vulpes Mustela nivalis Arvicola terrestris
Reptielen en amfibieën	
bruine kikker gewone pad middelste groene kikker kleine watersalamander Meerkikker	Rana temporaria Bufo bufo Rana esculenta Triturus vulgaris Rana ridibunda

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Mieren	
behaarde rode bosmier	Formica rufa
kale rode bosmier	Formica polyctena
stronkmier	Formica truncorum
zwartrugbosmier	Formica pratensis
Slakken	
Wijngaardslak	Helix pomatia

Vaatplanten	
Aardaker	Lathyrus tuberosus
Akkerklokje	Campanula rapunculoides
brede wespenorchis	Epipactis helleborine
breed klokje	Campanula latifolia
dotterbloem*	Caltha palustris
gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
grasklokje	Campanula rotundifolia
grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
kleine maagdenpalm	Vinca minor
knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
koningsvaren	Osmunda regalis
slanke sleutelbloem	Primula elatior
zwanebloem	Butomus umbellatus

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Tabel 2: overige soorten

R = soort van Rode lijst 2004

Vogels	
Alle inheemse vogelsoorten	
Zoogdieren	
Damhert R Edelhert Eekhoorn Grijze zeehond R Grote bosmuis R Steenmarter Wild zwijn	<i>Dama dama</i> <i>Cervus elaphus</i> <i>Sciurus vulgaris</i> <i>Halichoerus grypus</i> <i>Apodemus flavicollis</i> <i>Martes foina</i> <i>Sus scrofa</i>
Reptielen en amfibieën	
Alpenwatersalamander Levendbarende hagedis	<i>Triturus alpestris</i> <i>Lacerta vivipara</i>
Dagvlinders	
Moerasparelmoervlinder R Vals heideblauwtje R	<i>Euphydryas aurinia</i> <i>Lycaeides idas</i>
Vissen	
Bermpje Kleine modderkruiper Meerval Rivierdonderpad	<i>Noemacheilus barbatulus</i> <i>Cobitis taenia</i> <i>Silurus glanis</i> <i>Cottus gobio</i>
Vaatplanten	
Aangebrande orchis R Aapjesorchis R Beenbreek R Bergklokje Bergnachtorchis R Bijenorchis BlaasvarenR Blauwe zeedistel Bleek bosvogeltjeR BokkenorchisR Brede orchisR Bruinrode wespenorchisR Daslook DennenorchisR Duitse gentiaanR FranjgentiaanR Geelgroene wespenorchisR	<i>Orchis ustulata</i> <i>Orchis simia</i> <i>Narthecium ossifragum</i> <i>Campanula rhomboidalis</i> <i>Platanthera chlorantha</i> <i>Ophrys apifera</i> <i>Cystopteris fragilis</i> <i>Eryngium maritimum</i> <i>Cephalantera damasonium</i> <i>Himantoglossum hircinum</i> <i>Dactylorhiza majalis majalis</i> <i>Epipactis atrorubens</i> <i>Allium ursinum</i> <i>Goodyera repens</i> <i>Gentianella germanica</i> <i>Gentianella ciliata</i> <i>Epipactis muelleri</i> <i>Pseudofumaria lutea</i>

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Gele helmbloem	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Gevlekte orchisR	<i>Coeloglossum viride</i>
Groene nachtorchisR	<i>Asplenium viride</i>
GroensteelR	<i>Listera ovata</i>
Grote keverorchisR	<i>Gymnadenia conopsea</i>
Grote muggenorchisR	<i>Primula veris</i>
Gulden sleutelbloemR	<i>Orchis morio</i>
HarlekijnR	<i>Spiranthes spiralis</i>
HerfstschoororchisR	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
HondskruidR	<i>Herminium monorchis</i>
HoningorchisR	<i>Juniperus communis</i>
JeneverbesR	<i>Parietaria judaica</i>
Klein glaskruid	<i>Listera cordata</i>
kleine keverorchisR	<i>Drosera intermedia</i>
kleine zonnedaauwR	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
klokjesgentiaanR	<i>Campanula glomerata</i>
kluwenklokjeR	<i>Corallorhiza trifida</i>
koraalwortelR	<i>Gentiana cruciata</i>
kruisbladgentiaanR	<i>Veronica longifolia</i>
lange ereprijs	<i>Drosera anglica</i>
lange zonnedaauwR	<i>Orchis mascula</i>
mannetjesorchisR	<i>Viscum album</i>
maretak	<i>Epipactis palustris</i>
moeraswespenorchisR	<i>Erysimum cheiri</i>
muurbloemR	<i>Parnassia palustris</i>
parnassiaR	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>
pijlscheefkelkR	<i>Aceras anthropophorum</i>
poppenorchisR	<i>Campanula persicifolia</i>
prachtklokje	<i>Orchis purpurea</i>
purperorchisR	<i>Campanula rapunculus</i>
rapunzelklokjeR	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
rechte driehoeksvarenR	<i>Dactylorhiza majalispraetermissa</i>
rietorchis	<i>Drosera rotundifolia</i>
ronde zonnedaauwR	<i>Cephalanthera rubra</i>
rood bosvogeltjeR	<i>Campanula trachelium</i>
ruig klokje	<i>Ceterach officinarum</i>
schubvarenR	<i>Gentianella amarella</i>
slanke gentiaanR	<i>Orchis militaris</i>
soldaatjeR	<i>Cirsium dissectum</i>
spaanse ruiterR	<i>Dianthus deltoides</i>
steenanjerR	<i>Asplenium trichomanes</i>
steenbreekvaren	<i>Primula vulgaris</i>
stengelloze sleutelbloemR	<i>Hieracium amplexicaule</i>
stengelomvattend havikskruidR	<i>Catapodium rigidum</i>
stijf hardgrasR	

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Tabel 2: overige soorten

Vaatplanten	
Tongvaren	<i>scolopendrium</i>
valkruidR	<i>Arnica montana</i>
veenmosorchisR	<i>Hammarbya paludosa</i>
veldgentiaanR	<i>Gentianella campestris</i>
veldsalieR	<i>Salvia pratensis</i>
vleeskleurige orchisR	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
vliegenorchisR	<i>Ophrys insectifera</i>
vogelnestjeR	<i>Neottia nidus-avis</i>
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
wantsenorchiR	<i>Orchis coriophora</i>
waterdriebladR	<i>Menyanthes trifoliata</i>
weideklokjeR	<i>Campanula patula</i>
welriekende nachtorchisR	<i>Platanthera bifolia</i>
wilde gageR	<i>Myrica gale</i>
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
wilde kievitsbloemR	<i>Fritillaria meleagris</i>
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
wit bosvogeltjeR	<i>Cephalanthera longifolia</i>
witte muggenorchisR	<i>Pseudorchis albida</i>
zinkviooltjeR	<i>Viola lutea calaminaria</i>
zomerklokjeR	<i>Leucorum aestivum</i>
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
Kevers	
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
Kreeftachtigen	
rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

R = soort van Rode lijst 2004

Bijlage 1 AMvB

Zoogdieren	
Das	<i>Meles meles</i>
boommarterR	<i>Martes martes</i>
eikelmuisR	<i>Eliomys quercinus</i>
gewone zeehondR	<i>Phoca vitulina</i>
veldspitsmuisR	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuisR	<i>Neomys fodiens</i>
Reptielen en amfibieën	
Reptielen en amfibieën	
adderR	<i>Vipera berus</i>
hazelwormR	<i>Anguis fragilis</i>
ringslangR	<i>Natrix natrix</i>
vinpootsalamanderR	<i>Triturus helveticus</i>
vuursalamanderR	<i>Salamandra salamandra</i>
Dagvlinders	
bruin dikkopjeR	<i>Erynnis tages</i>
dwergblauwtjeR	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopjeR	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witjeR	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvlinderR	<i>Limenitis populi</i>
heideblauwtjeR	<i>Plebejus argus</i>
iepepageR	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopjeR	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantelR	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtjeR	<i>Cyaniris semiargus</i>
purperstreepparelmoervlinderR	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvlinderR	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
rouwmantelR	<i>Nymphalis antiopa</i>
tweekleurig hooibeestjeR	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinderR	<i>Bolaria aquilonais</i>
veenhooibeestjeR	<i>Coenonympha tullia</i>
veldparelmoervlinderR	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinderR	<i>Melitaea diamina</i>
zilvervlekR	<i>Clossiana euphrosyne</i>
Vissen	
beekprikR	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoornR	<i>Rhodeus cericeus</i>
elritsR	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alverR	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiperR	<i>Misgurnus fossilis</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Vaatplanten	
groot zeegrasR drijvende waterweegbreeR groenknolorchisR kruipend moerasschermR zomerschroeforchisR	<i>Zostera marina</i> <i>Luronium natans</i> <i>Liparis loeselii</i> <i>Apium repens</i> <i>Spiranthes aestivalis</i>
Kevers	
brede geelrandwaterroofkever gestreepte waterroofkever heldenbok juchtleerkever	<i>Dytiscus latissimus</i> <i>Graphoderus bilineatus</i> <i>Cerambyx cerdo</i> <i>Osmoderma eremita</i>
Tweekleppigen	
bataafse stroommosselR	<i>Unio crassus</i>

Toelichting tabel 3

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode.

Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

- ▶ Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- ▶ Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- ▶ Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- ▶ Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- ▶ De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Ontheffing aanvragen

De Wet kent de mogelijkheid om ontheffing te verlenen. Het verlenen van ontheffing gebeurt gedeeltelijk door de provincie en gedeeltelijk door LNV. Er zijn een beperkt aantal ontheffingsgronden:

De provincie beoordeelt de ontheffingsaanvraag als het gaat om:
volksgezondheid en openbare veiligheid;

- ▶ veiligheid luchtverkeer;
- ▶ schade aan landbouw en visserij;
- ▶ schade aan flora en fauna.

Het Ministerie van LNV beoordeelt de ontheffingsaanvraag als het gaat om:

- ▶ onderzoek en onderwijs;
- ▶ repopulatie en herintroductie;
- ▶ dwingende redenen van groot openbaar belang.

Alleen indien beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd vanwege de genoemde ontheffingsgrond kan ontheffing worden aangevraagd. In bos- en natuurbeheer komen we alleen schade aan flora en fauna als mogelijke ontheffingsgronden tegen.

Plagwerkzaamheden en baggerwerkzaamheden, die per definitie destructief zijn, worden uitgevoerd om grotere schade aan flora en fauna tegen te gaan. Ontheffing kunt u aanvragen bij Dienst Regelingen te Dordrecht. Het te gebruiken formulier is te downloaden via LNV loket - vergunningen - Flora- en Faunawet.

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Bijlage IV HR (Habitat Richtlijn)

Zoogdieren	
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
bechstein's vleermuisR	<i>Myotis bechsteinii</i>
beverR	<i>Castor fiber</i>
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
brandt's vleermuisR	<i>Myotis brandtii</i>
bruinvisR	<i>Phocoena phocoena</i>
euraziatische lynx	<i>Lynx lynx</i>
franjestaarR	<i>Myotis nattereri</i>
gewone dolfin	<i>Delphinus delphis</i>
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
grijze grootoorvleermuisR	<i>Plecotus austriacus</i>
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
hamsterR	<i>Cricetus cricetus</i>
hazelmuisR	<i>Muscardinus avellanarius</i>
ingekorven vleermuisR	<i>Myotis emarginatus</i>
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
kleine hoefijzerneusR	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
nathusius' dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
noordse woelmuisR	<i>Microtus oeconomus</i>
otterR	<i>Lutra lutra</i>
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
tuimelaarR	<i>Tursiops truncatus</i>
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
vale vleermuisR	<i>Myotis myotis</i>
watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
Reptielen en amfibieën	
boomkikkerR	<i>Hyla arborea</i>
geelbuikvuurpadR	<i>Bombina variegata</i>
gladde slangR	<i>Coronella austriacus</i>
heikikkerR	<i>Rana arvalis</i>
kamsalamanderR	<i>Triturus cristatus</i>
knoflookpadR	<i>Pelobates fuscus</i>
muurhagedisR	<i>Podarcis muralis</i>
poelkikkerR	<i>Rana lessonae</i>
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>
vroedmeesterpadR	<i>Alytes obstetricans</i>
zandhagedisR	<i>Lacerta agilis</i>

Bijlage 2 Tabelsoorten volgens Flora en Faunawet

Dagvlinders	
donker pimpernelblauwtjeR	<i>Maculinea nausithous</i>
grote vuurvliinderR	<i>Lycaena dispar</i>
pimpernelblauwtjeR	<i>Maculinea teleius</i>
tijmblauwtjeR	<i>Maculinea arion</i>
zilverstreephooibeestjeR	<i>Coenonympha hero</i>
Vissen	
houting <i>oxyrrhynchus</i>	<i>Conegonus</i>
steurR	<i>Acipenser sturio</i>
Libellen	
bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
gaffellibelR	<i>Ophiogomphus Cecilia</i>
gevlekte witsnuitlibelR	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
groene glazenmakerR	<i>Aeshna viridis</i>
noordse winterjufferR	<i>Sympecma paedisca</i>
oostelijke witsnuitlibelR	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
rivierromboutR	<i>Stylurus flavipes</i>
sierlijke witsnuitlibelR	<i>Leucorrhinia caudalis</i>

Bijlage 3

Foto's veldbezoek projectgebied

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 1: Vooraanzicht (vanaf Ouwelsestraat)

Foto 2: Vooraanzicht (vanaf Ouwelsestraat)

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 3: Vooraanzicht (vanaf kruising Schoolstraat / Ouwelsestraat)

Foto 4: Aanzicht achterzijde

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 5: Achterzijde (oostkant)

Foto 6 Achterzijde (westkant)

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 7 Achterzijde aan westkant

Foto 8 Achteraanzicht en terrein aan achterzijde

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 9 Gevel aan westzijde (met ligging nest huiszwaluw)

Foto 10 Detail nest huiszwaluw

Bijlage 3 Foto's veldbezoek projectgebied

Foto 11 Voormalige siertuin aan voorzijde

Foto 12 Voormalige siertuin aan voorzijde

Bijlage 4

Overzicht onderzocht kilometerhok

Bijlage 4 Overzicht ligging onderzocht kilometerhok

Op onderstaande afbeelding is met behulp van een blauwe arcering weergegeven welk kilometerhok voor de quickscan is onderzocht.

Tevens is de ligging van de projectlocatie binnen het kilometerhok, met een pijl, aangegeven.

De gegevens van het volgende kilometerhok zijn opgevraagd;
X 142, Y423

De hieruit verkregen gegevens zijn opgenomen als bijlage 5 en verder verwerkt in de rapportage van de quickscan.

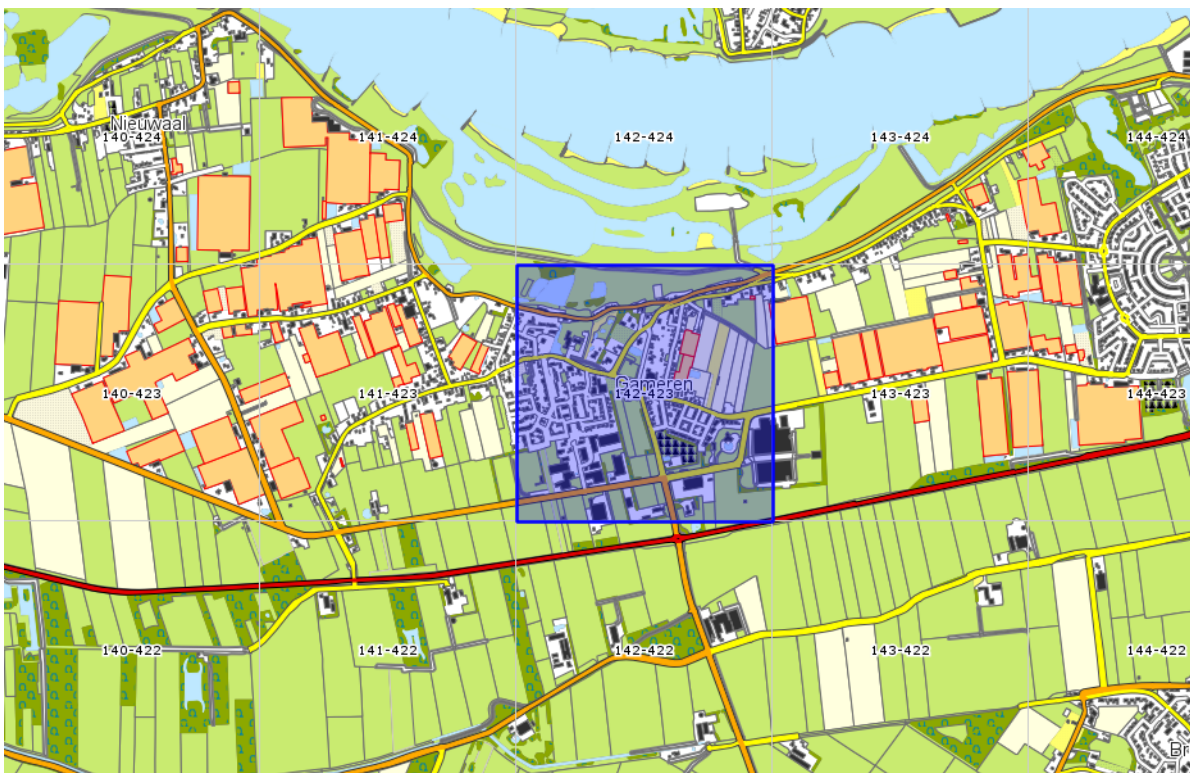
Bijlage 5

Rapportage Natuurloket

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

naam project	Quickscan Flora Fauna Schoolstraat Gameren
doel project	Inzicht in aanwezigheid beschermde soorten
datum	wo, 20/06/2012 - 12:03
ordernummer	OHNL-2012-2095
geselecteerde kilometerhokken	
142-423	

Op de volgende pagina's vindt u eerst de beknopte eenmalige levering en vervolgens de toelichting erop.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: info@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

142-423	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
Rode-Lijstsoorten	1					11				1						
Ffwet soorten tabel 1	2				3											
Ffwet soorten tabel 2+3										1						
Ffwet vogels						44										
Hrl soorten bijlage II																
Hrl soorten bijlage IV																
aantal soorten	86				3	44 *				10	1	43	14	4		
volledigheid onderzoek	onbepaald	niet	niet	niet	slecht	slecht/goed	niet	niet	niet	redelijk	matig	slecht	goed	goed	niet	niet
onderzoeksperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Toelichting op de tabel

Soortgroepen

In de gehanteerde indeling is Overige ongewervelden een diverse groep met daarin alle wespen, bijen, mieren, netvleugelige, steenvliegen, kevers, vliegen, muggen, haften, wantsen, cicaden, luizen, schorpioenvliegen en overige insecten, spinnen, mijten, hooiwagens, duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, kakkerlakken, oorwormen, weinigpotigen, vlokreeften, lagere kreeftachtigen, weekdieren, slakken, ringwormen, snoerwormen en wormachtigen zoals bloedzuigers.

Onder de soortgroep Zeeorganismen vallen: hydroidpoliepen, mosdiertjes, mysisgarnalen, ribkwallen, stekelhuidigen, zakpijpen, zeepissebedden, zeepokken, eendenmossels, krabbezakjes, zeespinnen en grote kreeftachtigen (kreeften, krabben en garnalen). Dit betekent dat waarnemingen van de Europese kreeft (*Astacus astacus*) en andere in zoetwater levende rivierkreeften onder Zeeorganismen te vinden zijn. Zeezoogdieren zijn te vinden onder Zoogdieren.

Rode-Lijstsoorten

In de tabel staat voor elk kilometerhok per soortgroep vermeld hoeveel soorten op de Rode Lijst staan. Rode Lijsten worden formeel vastgesteld door het ministerie van LNV. De gehanteerde Rode Lijsten zijn (inclusief link naar website van ministerie van LNV met verwijzing naar pdf van het besluit):

vaatplanten:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
mossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
korstmossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ¹
paddenstoelen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ²
zoogdieren:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vogels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
amfibieën:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
reptielen:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vissen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
dagvlinders:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
macronachtvlinders:	geen Rode Lijst
micronachtvlinders:	geen Rode Lijst
libellen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
sprinkhanen en krekels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
overige ongewervelden:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ³
zeeorganismen:	geen Rode Lijst

Ffwet soorten tabel 1

Alle soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

¹ Na vaststelling van de Rode Lijst is gebleken dat *Haematomma ochroleucum* onterecht op de Rode Lijst stond; deze is er vervolgens van afgehaald ([verantwoording Database Soorten in wetgeving en beleid](#)).

² De Rode Lijst voor paddenstoelen uit 2009 is nog niet geïmplementeerd in de NDFF; hier vindt u het Besluit: [Besluit Rode Lijsten 4 september 2009](#).

³ het gaat hier om besluiten voor de soortgroepen bijen, kokerjuffers, steenvliegen, haften, platwormen en land- en zoetwaterweekdieren.

Ffwet soorten tabel 2+3

Soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

Ffwet vogels

Alle vogelsoorten, behalve exoten, zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet.

Hrl soorten bijlage II

In de Europese Habitatrichtlijn staan in Bijlage II de soorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. Op de site van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden van de soorten ([beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage II](#)). Welke gebieden dit zijn is per soort op te zoeken via [Natura 2000-gebieden](#).

Hrl soorten bijlage IV

In de Europese Habitatrichtlijn staan op Bijlage IV de soorten aangewezen die strikt beschermd zijn; de meeste soorten staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Op de website van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden: [beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage IV](#).

Aantal soorten

Het totaal aantal soorten per soortgroep per kilometerhok in de periode zoals aangegeven. Meegenomen zijn alle waarnemingen:

- die geheel of gedeeltelijk binnen de selectie liggen;
- die zijn gevalideerd en daarbij de classificatie 'betrouwbaar' hebben meegekregen;
- waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden.

Indien er een asterisk (*) in het veld staat betekent dit dat een deel van de waarnemingen pas na expliciete toestemming van de bronhouder mag worden uitgeleverd. Het kan dus zijn dat in de Eenmalige levering niet alle waarnemingen worden geleverd die optellen tot de Beknopte eenmalige levering. Ook kan het zijn dat deze gegevens later worden geleverd.

Volledigheid onderzoek

Voor elke soortgroep is aangegeven hoe volledig een specifiek kilometerhok is onderzocht. Er wordt hierbij gewerkt met een normering in maximaal 5 klassen: Niet, Slecht, Matig, Redelijk en Goed onderzocht. In onderstaande toelichting is per soortgroep aangegeven welke regels hierbij gehanteerd zijn en over welke periode.

Vaatplanten (1990 – 2010)

Om de volledigheid van onderzoek vast te stellen wordt het soortenaantal per kilometerhok vergeleken met het gemiddeld soortenaantal van een kilometerhok in dezelfde regio. Dit aantal is afhankelijk van onder andere bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Het gemiddeld aantal soorten per kilometerhok is bepaald aan de hand van inventarisaties uit het verleden. De aanname hierbij is dat de in het verleden vastgestelde floristische waarden een goede basis vormen voor een benadering van de actuele waarden. Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

klasse	definitie
goed	aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie
redelijk	n.v.t.
matig	overige gevallen
slecht	aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26 of, als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict, minus tweemaal de standaarddeviatie.
niet	geen waarnemingen

Mossen (2000 – 2010)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde mossoorten komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen.

klasse	definitie
goed	meer dan 30 soorten
redelijk	11-30 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Korstmossen (2000 – 2010)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

klasse	definitie
goed	meer dan 20 soorten
redelijk	11-20 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Paddenstoelen (2000 – 2010)

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk kilometerhok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddenstoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok.

klasse	definitie
goed	250 of meer soorten; of 1000 of meer waarnemingen
redelijk	overige gevallen
matig	n.v.t.
slecht	minder dan 50 soorten; of minder dan 100 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

Zoogdieren (2000 – 2010)

Voor zoogdieren is de onderzoekskwaliteit voor een kilometerhok bepaald op grond van twee aspecten die voor de totaalscore worden opgeteld.

1. het aantal waargenomen soorten sinds het jaar 2000

aantal soorten	aantal punten
1	0
2-4	5
5-9	10
10-99	15

2. uitvoering van een of meerdere projecten van het Netwerk Ecologische Monitoring of het VerspreidingsONderzoek LandZoogdieren (VONZ), waarin de aanwezigheid van een bepaalde set soorten (bijvoorbeeld muizen en spitsmuizen of vleermuizen) systematisch bepaald wordt.

NEM- of VONZ-project	aantal punten
braakbalmonitoring	15
vleermuiswintertellingen	30
muizen vangen met inloopvallen	30
vleermuiszoldertellingen	30
hazelmuistellingen	10

klasse	definitie
goed	100 – 1000 punten
redelijk	65 – 99 punten
matig	25 – 64 punten
slecht	0 – 24 punten
niet	geen waarnemingen

Vogels (2000 – 2010)

In de regel wordt er bij vogels onderscheid gemaakt tussen broedvogels (reproducen) en water- en wintervogels (foerageren en pleisteren). Voor beide wordt in de tabel de onderzoeksvolledigheid gegeven, eerst broedvogels, dan water- en wintervogels.

Voor het bepalen van de volledigheid van onderzoek wordt niet alleen gekeken naar het aantal vastgestelde soorten maar ook naar de onderzoeksintensiteit (is een gebied c.q. kilometerhok voldoende bekeken om iets te zeggen over het voorkomen van de vogelbevolking). Losse waarnemingen worden in deze berekening niet meegenomen.

Broedvogels

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het *Atlasproject* van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het *Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB)* is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie.

Een kilometerhok is matig onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het *Broedvogel Monitoring Project (BMP)* is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

klasse	definitie
goed	na 1995 twee keer een proefvlak BMP
redelijk	proefvlak BMP-W; of atlasproject 1998-2000
matig	drie of meer keer een kolonie- of zeldzame soort (LSB) gemeld
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Water- en wintervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de *watervogeltellingen* ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectmatige aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Het *Punt Transect Tellingenproject (PTT)* is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

klasse	definitie
goed	watervogeltellingen gedurende meer dan 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
redelijk	watervogeltellingen gedurende 11 tot 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
matig	meerjarig PTT van minimaal 2 punten; of watervogeltellingen gedurende 5 – 10 maanden in de afgelopen 5 jaar
slecht	niet minimaal 2 punten meerjarig PTT; of watervogeltellingen gedurende minder dan 5 maanden in de afgelopen 5 jaar
niet	geen waarnemingen

Amfibieën (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantiebepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 15 waarnemingen
redelijk	8 – 14 waarnemingen
matig	3 – 7 waarnemingen
slecht	1 – 2 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming van:	periode
een willekeurige salamander in de periode februari – april	vroeg
een Gewone pad, Heikikker of Bruine kikker in de periode februari – juni	vroeg
een willekeurige salamander in de periode mei – augustus	laat
een willekeurige pad of kikker in de periode mei – augustus NIET zijnde van de Gewone pad of Heikikker of Bruine kikker	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	aantal soorten niet op de Rode Lijst	correctie
1 of meer	5 of meer	een klasse hoger
2 of meer	4	een klasse hoger
3 of meer	3	een klasse hoger
1 of meer	0	een klasse lager indien Matig, Redelijk of Goed onderzocht

Reptielen (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantie bepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 8 waarnemingen
redelijk	4 – 7 waarnemingen
matig	2 – 3 waarnemingen
slecht	1 waarneming
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming in de maanden:	periode
februari - mei	vroeg
juni - augustus	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	correctie (indien mogelijk)
als Gladde slang is gezien	een klasse hoger
als naast Gladde slang ook andere soort gezien	twee klassen hoger
als of Adder of Ringslang of Hazelworm of Muurhagedis gezien	eenklasse hoger

Vissen (2000 – 2010)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieumomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieumomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

klasse	definitie
goed	10 of meer soorten
redelijk	5 – 9 soorten; of 3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” 2 of groter
matig	3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” kleiner dan 2
slecht	1 – 2 soorten
niet	geen waarnemingen

Dagvlinders (2000 – 2010)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De in het bestand opgeslagen waarnemingen zijn grotendeels gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de spreiding van de bezoeken over het seizoen in een kilometerhok waarbij aangenomen wordt dat in zeekei, laagveen- en rivierengebieden gemiddeld minder soorten worden vastgesteld. Voor elke periode in het jaar dat het zinvol is om naar vlinders te kijken wordt een puntenaantal toegekend. Hierbij wordt niet meer gekeken naar het aantal waarnemingen in die periode.

periode	week	punten
A 1 januari – 31 maart en/of 30 september – 31 december	1 – 13, 40 – 52	1
B 1 april – 12 mei	14 – 19	1
C 13 mei – 9 juni	20 – 23	3
D 10 juni – 7 juli	24 – 27	2
E 8 juli – 4 augustus	28 – 31	4
F 5 augustus – 29 september	32 – 39	2
G geen datum, wel jaar	0	1

klasse	definitie
goed	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 10 of meer punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 8 of meer punten
redelijk	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 5 – 9 punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 5 – 7 punten
matig	3 – 4 punten
slecht	1 – 2 punten
niet	0 punten

Nachtvlinanders (micro's en macro's)

De groepen van macro- en micronachtvlinanders zijn soortenrijke groepen. Uit ervaring is gebleken dat het niet makkelijk is om alle soorten die in een hok voorkomen binnen enkele bezoeken en met slechts enkele onderzoeksmethoden vast te stellen. Goed nachtvlindeonderzoek bestaat daardoor eigenlijk uit het veelvuldig bezoeken van een gebied gedurende vele jaren en in vele seizoenen met verschillende technieken (licht, stroopsmeren, zichtwaarnemingen, etc.). Pas dan kan er een completere indruk bestaan van het werkelijke aantal soorten dat er voor komt. Om een indicatie te hebben van de soortenrijkdom in een gebied is het noodzakelijk de kennis van de omliggende hokken te betrekken bij de bepaling voor een onderzoeksdekking. De nu gehanteerde methode gaat uit van de verhouding tussen het aantal waargenomen soorten en het aantal theoretisch waar te nemen soorten. Dit geschiedt voor beide soortgroepen apart. Dat moet ook wel, want het aantal waarnemers, het aantal soorten en het aantal waarnemingen per groep verschilt enorm.

Voor beide soortgroepen wordt per kilometerhok het aantal soorten bepaald dat er is vastgesteld en het aantal soorten dat er theoretisch zou kunnen voorkomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis over omliggende hokken. De verhouding van beide aantallen resulteert in het algemeen in een zeer laag getal, want vaak ligt het aantal waargenomen soorten enorm veel lager dan het aantal te verwachten soorten. De oorzaak is meestal dat er nog niet voldoende onderzoek is geweest in een gebied. De resulterende waarden worden nu verder geclassificeerd op basis van het oordeel van een expert.

klasse	definitie; percentage aangetroffen soorten van theoretisch totaal aantal
goed	21% – 100%
redelijk	7% - 20%
matig	4% - 6%
slecht	0% - 3%
niet	geen waarnemingen

Libellen (2000 – 2010)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken duurt. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

klasse	definitie
goed	waarnemingen uit meer dan 3 maanden; of meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand
redelijk	10 of minder waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand
matig	10 of minder waarnemingen, waarbij de gezamenlijke set van waarnemingen uit maximaal 1 maand
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Sprinkhanen (2000 – 2010)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig). De categorieën slecht en redelijk worden dus niet ingevuld.

klasse	definitie
goed	2 bezoeken aan het gebied gebracht
redelijk	n.v.t.
matig	1 bezoek aan het gebied gebracht
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Overige ongewervelden

Deze groep is een bundeling van zes verschillende soortgroepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). Het gaat om: bijen, kevers, mieren, bloedzuigers en mollusken van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden.

Zeeorganismen

De groep van zeeorganismen is erg divers. Voor deze soortgroep is nog geen systematiek uitgewerkt om onderzoeksvolledigheid te bepalen. Er zijn echter wel vaste duiklocaties langs de kust die frequent worden onderzocht door waarnemers van ANEMOON. Voor deze locaties wordt aangenomen dat ze goed zijn onderzocht.

klasse	definitie
goed	vaste duiklocaties ANEMOON
redelijk	n.v.t.
matig	n.v.t.
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

tekstversie d.d. 24 augustus 2010